

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

Başarı düşünüldüğünde akla ilk gelen şey öğrencinin derslerinde gösterdiği akademik başarısı olmaktadır ancak daha güncel bir anlayışla değerlendirildiğinde başarı kavramının akademik başarı ile sınıflandırılmayacağı, bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar, ilgiler, kişilik özellikleri ve tutumlar gibi bilişsel olmayan davranışları da içerdiği görülmektedir. Bu doğrultuda başarıyı okul başarısı ve sosyal başarı olmak üzere iki başlık altında ele alarak incelemek daha doğru ve daha geniş kapsamlı bir yaklaşım olacaktır. Okul başarısı öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme olarak değerlendirilebilir. Sosyal Başarı ise öğrencinin çevresiyle etkili iletişim kurabilmesini, öfkesini kontrol edebilmesini, topluma uyum sağlayabilmesini ve çeşitli sosyal faaliyetlerde başarılı bir şekilde görev alabilmesini kapsar. Çocuğumuz için önceliğimiz ders başarısı değil hayatta başarılı ve mutlu olabilmesini sağlamaktır.

Ailenin, çocuğun sosyal uyum ve kişilik gelişiminde olduğu kadar, okul başarısı üzerinde de çok büyük rolü vardır. Öğrencinin hızlı gelişiminin olduğu ve kişilik özelliklerini yerleştirdiği ilk çocukluk dönemi başta olmak üzere ilerleyen evrelerde de aile ortamı eğitsel açıdan çok önemlidir. Ailenin eğitsel ortamı, öğrencinin okulda öğrendiklerini pekiştirebilir ya da köreltebilir.

Okul başarısında ailenin rolü doğru ebeveyn tutumlarını benimsemekten, okul ile iş birliği içerisinde olmaktan ve çocukla maddi ve manevi ilgilenmekten geçmektedir. Çocuğunun ilgi ve beceri alanlarını bilen, gelişimini destekleyen, hedef belirlemesine rehberlik eden ailelerin çocukları daha başarılı olduğu görülmektedir.

“Başarılı çocuklar aile içerisinde söz sahibi olan, sorumluluk alan, kendi kararlarını verebilen çocuklardır. Bu çocuklar özgüvenli, sosyal becerileri gelişmiş, ailesine güvenen ve başarısızlıklardan ders çıkarabilen çocuklardır.”

Okul Başarısı: Etkileyen Faktörler ve Öğrenmeye Dair Her Şey

Okul başarısı, öğrencilerin eğitim sürecinde gösterdikleri performansın bir ölçütüdür. Sadece notlarla sınırlı kalmayan bu kavram, öğrencilerin bilgiyi anlama, uygulama ve yeni durumlara adapte olma becerilerini de kapsar.

OKUL BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Okul başarısı, birçok farklı faktörün etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Bu faktörler arasında şunlar sayılabilir:

- **Öğrenciye Ait Faktörler:**

Zihinsel yetenekler: Zekâ düzeyi, öğrenme stilleri, dikkat süresi gibi.

Motivasyon: Öğrenmeye karşı duyulan ilgi, hedefler, içsel ve dışsal motivasyon kaynakları.

Çalışma alışkanlıkları: Düzenli çalışma, zaman yönetimi, not alma ...

Sağlık durumu: Fiziksel ve mental sağlık, beslenme ve uyku düzeni...

Sosyal beceriler: Arkadaş ilişkileri, iletişim becerileri, grup çalışmasına katılım...

- **Çevresel Faktörler:**

Sosyoekonomik durum: Yaşadığı çevrenin sosyoekonomik düzeyi, çocuğun eğitim olanaklarına erişimini etkiler.

Kültürel faktörler: Ailenin kültürel değerleri, çocuğun eğitimle ilgili tutumlarını şekillendirir.

- **Aileye Ait Faktörler:**

Ailenin eğitim düzeyi: Ebeveynlerin eğitim düzeyi, çocuklarının akademik başarılarına doğrudan etki eder.

Aile içi iletişim: Aile içindeki iletişimin kalitesi, çocuğun özgüvenini ve motivasyonunu etkiler.

Ailenin sosyoekonomik durumu: Ailenin maddi durumu, çocuğun eğitim materyallerine erişimini ve ders çalışma ortamını etkiler.

Ebeveynlerin beklentileri: Ebeveynlerin çocuklarından doğru ve gerçekçi beklentileri, çocuğun başarı motivasyonunu şekillendirir.

OKUL BAŞARISININ ARTIRILMASINDA AİLELERE ÖNERİLER

- **Çocuğunuza koşulsuz sevgi gösterin.** Çocuk başarısız olduğunda ailenin çocuğa yönelik sevgisinden bir şey eksilmeyeceği çocuğa hissettirilmelidir.
- Yaşına uygun görevler vererek sorumluluk bilincini aşlayın. Sorumluluk alma, disiplinli çalışma, zamanı yönetme gibi konularda model olunmalıdır. Çocuğunuzun içinde bulunduğu yaş dönemi özelliklerini göz önünde bulundurun.
- Çocuğunuzun akranlarla ya da kardeşlerle kıyaslamayın. Çocuğunuzun kapasitesi, kişilik özellikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hedef belirlemesine yardımcı olmalısınız.
- Öğrenci, aile ve okul iş birliği çok önemlidir. Bu yüzden çocuğunuzun öğretmenleriyle belli periyotlarla görüşmeniz büyük fayda vardır.
- Çocuğunuza uygun bir ders çalışma ortamı sağlamalısınız. Çocuğunuzun bir çalışma planı doğrultusunda çalışmasına özen gösterin. Çocuğunuzdan ders çalıştığı sürece, onun dikkatini dağıtacak başka işler yapmasını istemeyin.
- Çocuğunuzun düzenli yemek yemesine ve uykusunu almasına özen gösterin. Okuma alışkanlığı kazanmasını sağlayın. Bunun için sizin de örnek olmanız ve hatta evde okuma saatleri düzenlemeniz yararlı olacaktır.
- **Çocuk eğitiminde en önemli unsurlardan birisi de anne-babanın tutarlı davranmasıdır.** Tutarsız anne baba tutumları derken anne ve babanın çocukla ilgili farklı kararlar almasını, bugün bir konuyla ilgili bir karar alıp yarın o kararını değiştirmesini ve söyledikleri ile yaptıklarının tutmamasını kastediyoruz.
- Çocuğunuzun okul ve sınav başarılarına yönelik eleştirilerde bulunurken çocuğun kişiliğine yönelik değil davranışına yönelik eleştirilerde bulunmalı ve yapıcı olmalısınız.
- Çocuğun başarılı olabilmesi için okul dışı faaliyetlere, ilgi alanlarına ve sosyal aktivitelere zaman ayırması gerekir. Ders çalışma dışındaki zamanlarında sınırlara dikkat ederek istediği gibi geçirmesini sağlayın.
- Çocuklarınızın ilişki ve etkileşim içerisinde oldukları çevreleri ve kimlerle arkadaşlık ettiklerini bilmeye ve tanımaya çalışın. Faydalı olacağını düşündüğünüz arkadaşlık ilişkilerini destekleyin, uygun olmadığını düşündüğünüz arkadaşlıkları onunla konuşmalı ve nedenlerini de belirtmeniz gerekmektedir.
- Çocuğunuzun ders başarısı ve sosyal hayatını olumsuz etkileyebilecek bilgisayar, televizyon ve telefon ile ne kadar zaman geçireceğine birlikte karar vermeli ve uygulamalısınız.
- Anne baba olarak, çocuğunuz ders çalışırken ya da sınava hazırlandığı sırada, onun çalışma isteğini artırmak ve onu çalışmaya teşvik etmek için kaygı yükseltici yaklaşımlardan kaçının. "Bu kadar çalışmayla kazanamazsın...", "Bu kafayla gidersen zor kazanırsın..." gibi ifadeler kullanmakla çocuğunuzun daha çok çalışmasını sağlayamayacak aksine onun kendine olan güvenini azaltacaksınız. Bunun sonunda ortaya çıkan kaygı, başarıyı olumsuz yönde etkileyen kaygıdır ve çocuğunuz için bununla başa çıkmak oldukça zor olacaktır.
- Çocuğunuza sen bunu yapamazsın, sen beceremezsin gibi olumsuz mesajlar yerine sen bu işi yapabilirsin, bunu anlayabilirsin, bu işin üstesinden gelebilirsin, **"sana güveniyorum"** mesajları vermeyi deneyin. Kendine olan güvenini sağlaması için cesaret verin ve başarıya motive edin
- **Çocuğun ilgi alanlarını destekleyin:** Çocuğun ilgi duyduğu alanlarda ona fırsatlar sunmak, öğrenmeyi daha keyifli hale getirir.
- **Öğrenmeye değer verin:** Evde okuma, tartışma ve öğrenme ortamı oluşturun.
- **Çocuğunuzun dinleyin:** Onun sorunlarını ve duygularını anlamaya çalışın.
- **Övgü ve teşvikten kaçınmayın:** Başarılarını övgüyle karşılayın, zorlandığı konularda ise destek olun.
- **Karşılaştırmalardan kaçının:** Çocuğunuzun diğer çocuklarla kıyaslamak yerine, kendi potansiyelini geliştirmesine odaklanın.
- **Okul ile iş birliği yapın:** Öğretmenlerle düzenli olarak iletişim halinde olun.
- **Sabırlı olun:** Her çocuk farklı bir hızda öğrenir. Çocuğunuza zaman tanıyın.

Unutmayın: Okul başarısı, sadece notlarla ölçülemez. Çocuğun bilgiye olan merakı, öğrenmeye karşı olan tutumu ve özgüveni de en az notlar kadar önemlidir. Aile olarak çocuğunuza destek olmak, onun geleceği için yapabileceğiniz en büyük yatırımdır.

KAYNAKÇA:

Dam,H.(2008).Öğrencinin Okul Başarısında Aile Faktörü.Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,7(14),75-99.

https://kastamonuram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/37/01/168207/dosyalar/2022_09/23103003_OKUL-BASARISINDA-AILENIN-ROLU-BULTEN.pdf

<https://abapsikoloji.com/okul-basarisinda-ailenin-rolu/#>

<https://saltpsikoloji.com/okul-basarisinda-ailenin-rolu/>

<http://ozelmavigunilkokul.mavigunkoleji.k12.tr/Dosyalar/CKfinder/dosyalar/aileninrol.pdf>

https://akincilariho.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/58/13/758956/dosyalar/2021_10/08095310_Okul-BasarisAile-Rolu.pdf